

На даний час, коли в Україні відбувається реформування економіки, правильність прийняття рішень піддається сумнівам, адже управлінський апарат держави не завжди в змозі обґрунтувати доцільність прийняття рішень за нестачею часу. Тому потрібно, щоб кожен опанував метод прийняття ефективного рішення у короткі терміни. У критичних ситуаціях, коли для прийняття складного рішення мало часу, варто віддавати пріоритет своєчасності: краще своєчасно прийняти недостатньо обґрунтоване рішення, ніж із запізненням – добре обґрунтоване [2, с.8]. Але в практичній діяльності більш всього використовується принцип: краще прийняти невчасне рішення, ніж не приймати ніякого.

Таким чином, сучасний етап розвитку організацій цікавий тим, що зміни навколишнього середовища примушують керівників шукати все нові й нові методи та засоби управління різноманітними питаннями керованих ними систем. В той же час, інколи зміни відбуваються так швидко, що керівник навіть не встигає усвідомити ці зміни, не кажучи вже про реакцію на них. Тому, безумовно, дуже гостро стоїть питання формування сучасних підходів до різних аспектів управлінської діяльності, особливо до прийняття управлінських рішень.

Список використаної літератури:

1. Аванесова Н. Е. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко ; Харків : Щедра садиба плюс, 2017. – 195 с.
2. Бабчинська О. І., Собчук С. І. Новітні методи прийняття управлінських рішень та їх особливості в економіці України / Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – №2
3. Кузьмін О. Є. Метод відбору результативних груп економічного впливу підприємства / О. Є. Кузьмін, І. Б. Олексів // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 1 (127). – С. 289–302.

Оцінювання проблем розвитку регіонів України

Козирєва О.В., д.е.н., зав. кафедри менеджменту і адміністрування НФаУ
yakakos74@gmail.com

Бабаєва М.Н., здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Вирішення регіональних проблем є пріоритетним для всіх країн світу. Але кожна країна намагається їх розв'язати з урахуванням власних традицій і практик. Успішний досвід подолання проблем регіонального розвитку інших країн є важливим і актуальним, натомість він не ефективний для України, оскільки не враховує національні особливості. Узагальнення наявних теоретичних і методологічних положень дозволяє розглядати можливості для розвитку території України з позиції широкого кола факторів впливу: географічних, адміністративних, економічних, соціальних, екологічних, інноваційних тощо, характерних для різних часових періодів. Регіональний розвиток в Україні відбувається під впливом теорій, спрямованих на підтримку проблемних територій, з паралельним використанням елементів інших теорій, що характеризують регіональне зростання на основі інновацій, конкурентоспроможності, розвитку місцевого самоврядування.

Наукові дослідження питань ефективності регіонального розвитку в Україні характеризуються різностороннім поглядом авторів на проблеми регіонів і пропозиції щодо їх вирішення, серед яких набули розвитку: програмно-цільовий підхід, стратегічний підхід, економічні важелі впливу, саморозвиток регіонів, просторовий розвиток, система раннього розпізнавання негативних явищ, ідентифікація проблемних регіонів на основі розширеної класифікації за ознаками розвитку тощо.

Представлені на законодавчому рівні підходи до подолання проблем регіонального розвитку в Україні характеризуються прирівнюванням пріоритетів регіональної політики щодо вирішення більш широкого кола питань міжрегіональної нерівномірності до менш вузького кола проблем депресивних територій. Практична реалізація цих положень не призвела до суттєвих результатів з причини: обмеженого кількісного вибору проблемних територій через систему запропонованих індикаторів; складності процедурного оформлення; відсутності практичних інструментів підтримки на основі програм подолання проблем територій; інформаційної обмеженості результатів реалізації законодавчих норм (моніторингів, програм, звітів); невідповідності фінансового ресурсу ДФРР законодавчо встановленому нормативу.

Таким чином, ефективність реалізації методичного та нормативно-правового забезпечення щодо вирішення проблем регіонального розвитку в Україні залишається низькою і потребує змін у частині взаємного узгодження положень між собою та з іншими законодавчими актами, що формують регіональну політику; розширення критеріїв оцінки проблем регіонів із позиції сталого розвитку; можливості їх використання в процесі формування інструментів для вирішення проблем регіонів і стимулювання їх розвитку.

Формування європейської регіональної політики, спрямованої на підтримку територіального розвитку, вирішення міжрегіональних проблем і скорочення відсталості найбідніших регіонів, відбувається на основі:

- сформованості принципів роботи структурних фондів Євросоюзу (далі – ЄС) як основних фінансових інструментів її реалізації;
- оптимізації кількості цілей і фондів на основі вибору критеріїв регіональних проблем;
- суттєвої фінансової підтримки (не менше 1/3 загальноєвропейського бюджету ЄС починаючи з 2007 року);
- спрямованості фондової допомоги відповідно до пріоритетності проблем: Європейський фонд регіонального розвитку (57,9 % від загальної суми в 2007–2013 рр.); Європейський соціальний фонд (21,9 %), Фонд згуртування (20,2 %);
- динамічності, визначення цілей залежно від наявних територіальних проблем всередині ЄС і світових тенденцій розвитку, узгодження із загальноєвропейською стратегією (Еurore 2020), відображення в стратегічних документах розвитку кожної країни.

Результати реалізації регіональної політики ЄС характеризуються:

- загальним зростанням показників соціально-економічного розвитку територій та підтягуванням менш розвинутих регіонів до середніх показників по ЄС, натомість відставання найбідніших від найбагатших всередині ЄС зберігається надалі;
- розвиток «старих» країн частково забезпечується за рахунок трудових і виробничих ресурсів «нових» країн ЄС;
- зберігається вплив столичного регіону на рівень міжрегіональних нерівномірностей розвитку всередині країн;
- ефективність соціально-економічного розвитку кожної країни досягається як

завдяки позитивному впливу європейської регіональної політики згуртування, розширенню можливостей вільного руху товарів, послуг, людей, капіталу, так і внаслідок використання власного внутрішнього потенціалу;

- вирішення регіональних проблем відбувається з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку країн: історичних, економічних, соціальних, екологічних, географічних тощо.

Узагальнення європейського досвіду організації регіональної політики, що ґрунтується на визначенні територіальних проблем у комплексі зі сформованими цілями і розподілом фондів ресурсів для розвитку на весь програмний період реалізації, є актуальним. Натомість можливості практичного використання окремих інструментів, серед яких виділення критеріїв проблем і особливості розподілу коштів фінансової допомоги, не можуть забезпечити ефективність їх імплементації в Україні, враховуючи індивідуальні особливості розвитку регіонів.

З метою оцінки проблем розвитку регіонів в Україні проведений вибір економічних, соціальних, екологічних показників стану розвитку регіонів, що ґрунтується на визначенні рівня їх впливу як між собою, так і в цілому на регіональний розвиток, за допомогою економетричних методів (рис.1).

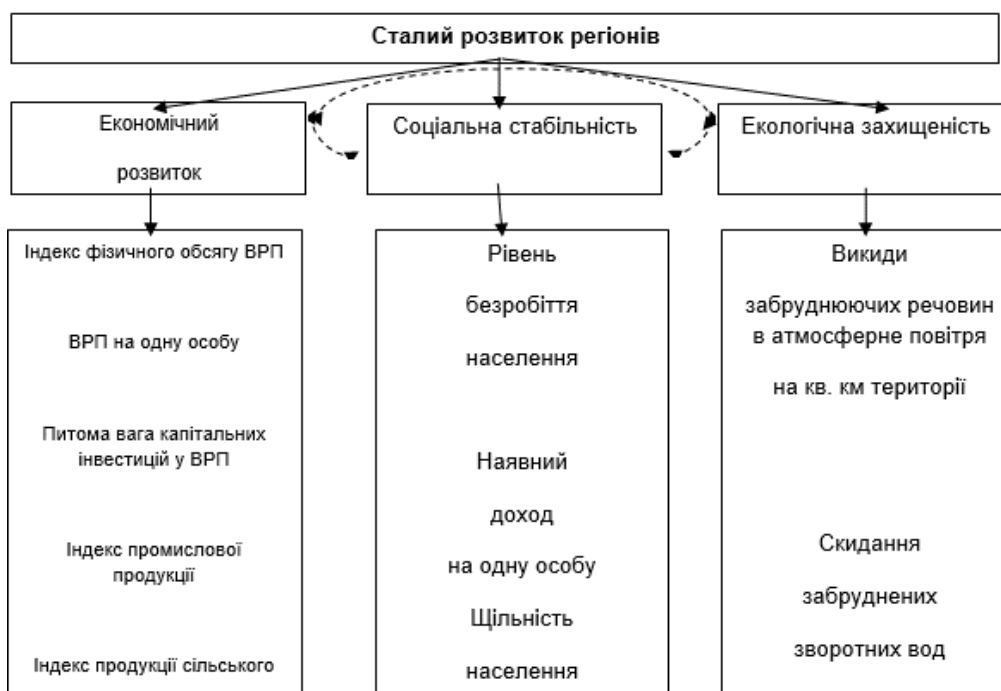

Рис. 1. Групування показників для визначення проблем сталого розвитку регіонів в Україні

Таким чином, запропонований підхід містить у підґрунті оцінку причинно-наслідкових взаємозв'язків між складовими економічного, соціального й екологічного розвитку та дозволить отримати оцінку рівня їх проблем і загальну оцінку розвитку регіону.

Список літератури:

1. Кизим М. О., Семигуліна І. Б., Олійник А. А., Шпілевський В. В. Можливості і загрози від членства СОТ для металургії // Оцінка наслідків членства України у світовій організації торгівлі : монографія / за заг. М. О. Кизима, І. Ю. Матюшенка. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2014. 212 с.

2. Кизим М. О., Хаустова В. Є., Шпілевський В. В. Перспективи розвитку ринку продукції машинобудування // Оцінка можливостей розширення і заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектора України : монографія / за заг. ред. М. О. Кизима, І. Ю. Матюшенка. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2014. 280 с.

3. Козирева О.В. Концепція просторового соціально-економічного розвитку регіонів в Україні / О.В. Козирева, В.А. Євтушенко, Н.В. Демченко, С. В. Вельма // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. №2 (23) 2017.

4. Козирева О.В. Еволюція регіональної політики в Європейському союзі / О.В. Козирева, М.О. Кизим, В.Є. Хаустова // Науковий вісник Полісся № 4 (12), ч.1; 2017. С. 189-200.

Розробка напрямів соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць

*Козирева О.В., д.е.н., зав. кафедри менеджменту і адміністрування НФаУ
yakakos74@gmail.com*

Моржакова І., здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Територіальний поділ відіграє важливу й різноманітну роль в розвитку суспільства та економічних відносин в ньому. Наявність і поєднання певних політико-адміністративних, природно-географічних, історико-демографічних факторів надають суттєвого впливу щодо утворення та розвитку економічної й соціальної системи територій. Під цим впливом у державі формується регіональна структура економіки, тобто система господарчих утворень на окремих територіях. Таким чином, регіон є частиною території держави, в межах якої функціонує певний комплекс галузей виробництва, ринкової та соціальної інфраструктури.

Складові територіальної соціально-економічної структури регіону розрізняються за ознаками масштабу, статусу або внутрішньої побудови господарчого комплексу регіону. Масштаб та статус є основою адміністративно-територіального підходу до визначення регіональної структури економіки на рівні автономної республіки, області, району, міста. Групування територій за ознакою однорідності внутрішньої структури господарчого комплексу використовується при поділі економічних регіонів за територіально-виробничим або територіально-господарчим принципом.

Обидва підходи відбивають специфічні характеристики регіонів, на території яких функціонують певні соціально-економічні комплекси. Ці характеристики обов'язково слід враховувати в поточному управлінні територією, в процесі розробки та реалізації стратегії її розвитку. Але завершена система планування та управління існує лише в регіональних господарчих комплексах, які створено на базі адміністративно-територіального поділу. Формування саме такої системи зумовлено об'єктивними географічними, історичними, демографічними, політичними причинами. Так, наприклад, Н.Г. Чумаченко [1, с.89] вважає, що відносини регіонів і центру при вирішенні економічних і соціальних проблем є дуже складними, внаслідок чого забезпечення повної гармонії в цих відносинах майже неможливе. Проте досягнення результативності в цих відносинах, за його думкою, суттєво прискорюється при наявності творчих ініціатив з боку органів регіонального управління.

Поважний А., Коломієць А. [2, с.41] зазначають, що вирішення складних